

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням ВЧЕНОЇ РАДИ Харківської
державної академії дизайну і мистецтв
«28» квітня 2023 р., протокол № 27

Голова вченої ради ректор

Олександр СОБОЛЄВ

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ДИЗАЙН»**

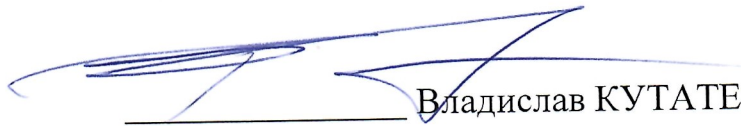
третього рівня вищої освіти
за спеціальністю 022 Дизайн
галузі знань 02 Культура і мистецтво
СВО: доктор філософії

Освітньо-наукова програма
вводиться в дію з 01 жовтня 2023 р.

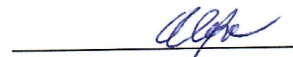
Харків – 2023 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми

Проректор
з науково-дослідної роботи

Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

Кафедра дизайну
Завідувач кафедри

Ірина ЄРЕМЕНКО

Кафедра графічного дизайну
Завідувач кафедри

Ольга ГАНОЦЬКА

Кафедра мультимедійного дизайну
Завідувач кафедри

Михайло ОПАЛІВ

Кафедра дизайн середовища
Завідувач кафедри

Світлана КРИВУЦ

Кафедра дизайну тканин та одягу
Завідувач кафедри

Оксана ЛАГОДА

**Кафедра педагогіки, іноземної
та української філології**
Завідувач кафедри

Тетяна ЄРМАКОВА

ПЕРЕДМОВА

Проект ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти за спеціальністю 022 Дизайн галузі знань 02 Культура і мистецтво (СВО: доктор філософії) 2023 року розроблена на підставі Стандарту вищої освіти третього рівня вищої освіти за спеціальністю 022 Дизайн.

Розроблено проектною групою у складі:

ІВАНЕНКО Тетяна Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, гарант освітньо-наукової програми.

ДАНИЛЕНКО Віктор Якович, доктор мистецтвознавства, професор, академік НАМУ.

ЛАГОДА Оксана Миколаївна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну тканин та одягу.

БОНДАРЕНКО Ірина Володимирівна, кандидат архітектури, професор.

Стейкхолдери:

АВРАМЕНКО Дмитро Костянтинович – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри дизайну ВНУ імені Лесі Українки.

КОХАН Наталя Михайлівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, в.о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва та дизайну СумДПУ імені А.С. Макаренка.

УДРІС-БОРОДАВКО Наталі Сергіївна – кандидат соціологічних наук, доцент, завідувач кафедри графічного дизайну Київського національного університету культури і мистецтв.

Ця програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Вченої ради Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

1. Профіль освітньо-наукової програми «Дизайн» зі спеціальності 022 «Дизайн»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії з дизайну
Офіційна назва освітньої програми	Дизайн
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, 42 кредити ЄКТС, термін підготовки аспіранта за ОНП 4 роки (навчання за освітньою складовою 1,5 роки)
Наявність акредитації	Акредитована у 2021 році
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень
Передумови	Освітній ступінь магістра
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	28.08.2021 – 01.07.2027
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://ksada.org/4aspirant.html
2 – Мета освітньої програми	
	<p>Формування фахових компетентностей, що скеровані на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дослідження теоретичного дискурсу; історичного розвитку та сучасного стану художньо-проектної культури, наукових засад дизайн-процесу, методики створення дизайн-продукту; – запровадження набутих результатів у освітньо-наукову, соціальну, комунікативну та промислово-виробничу сфери життєдіяльності людини; – застосовувати набуті результати у викладацькій та дослідницькій діяльності
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 02 Культура і мистецтво, спеціальність – 022 Дизайн
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Напрями наукових досліджень зі спеціальності 022 Дизайн:</p> <ul style="list-style-type: none"> – теорія та історія дизайну — аспекти осмислення процесів становлення та розвитку матеріальної культури, взаємодії мистецтва і техніки; – методи і засоби створення властивостей об’єктів дизайну, що визначають їх естетичні, соціально-культурні, ергономічні, функціонально-експлуатаційні, маркетингові та екологічні характеристики; – синтез видів проектно-художньої діяльності в контексті формування гармонійного предметно-просторового середовища; – формоутворення об’єктів дизайну: стилістика, художньо-образні особливості, принципи оптимальних технологій їх створення; – стилістика та художньо-образні засоби дизайн-діяльності; – національні традиції матеріальної культури у контексті сучасних тенденцій проектно-художньої творчості;

	<ul style="list-style-type: none"> – екологічний дизайн як напрям проектування гармонійного предметного середовища з урахуванням вимог охорони довкілля та культури; – засоби візуальної комунікації, дизайн знакових систем і мультимедіа у соціокультурному просторі; – історико-мистецтвознавче підґрунтя сучасного дизайну; – проблеми дизайнерської освіти та підготовки кадрів у галузі дизайну; – організаційно-управлінські аспекти дизайнерської діяльності; – дизайн в контексті економіки символічного обміну; – дизайн як чинник формування креативного суспільства; – дизайн у формуванні інновацій; – дизайн як творча діяльність; – видове різноманіття дизайну: генеза, сучасний стан, тенденції розвитку
Особливості програми	Особливість програми пов'язана із системним, узагальнюючим баченням генези сучасних наукових досліджень. Вона націлена на пошук та формування нових підходів до наукового аналізу проблем дизайну; формування дослідницьких компетентностей, що передбачають інтерпретацію художньо-проектного процесу та його переосмислення; пріоритетних напрямків дослідження у сучасному науковому просторі; розуміння процесу створення дизайн-продукту; пропонує здобувачеві значне розширення меж традиційної джерельної бази мистецтвознавчих досліджень, з орієнтацією на новітні форми та тенденції розвитку інноваційного проектування. Програма скеровує здобувача на пошук векторів розвитку науки в галузі дизайну в майбутньому, де окремою складовою є заохочення здобувачів до наукового прогнозування та моделювання нових форм дизайнерського аналізу.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Наявність здобутих компетенцій дозволяє доктору філософії з дизайну реалізовувати викладацькі функції (посади науково-педагогічних працівників університетів, академій, інститутів, коледжів як структурних підрозділів університетів) та дослідницькі функції (посади наукових дослідників державних наукових установ, лабораторій, галузевих академій тощо). Також підготовка доктора філософії передбачає можливість здійснення організаційно-управлінських функцій у галузі вищої освіти та науки відповідного профілю, займати інженерні посади у дослідницьких та проектних підрозділах підприємств, установ і організацій.
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук. Набуття додаткових компетентностей у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Комплексне поєднання лекційних, семінарських та практичних занять; самонавчання (самостійна робота); авторські методики викладачів тощо. Під час навчання аспірантом здійснюється науково-дослідницька робота, пов'язана із написанням наукових статей, тез, підготовки доповідей та оформленням результатів дослідження у вигляді дисертації.
Оцінювання	Екзамени, заліки, поточний контроль.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері дизайну, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК	<p>ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері дизайну на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p> <p>СК</p>	<p>СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері дизайну та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з дизайну та суміжних галузей.</p> <p>СК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері дизайну, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК3. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у сфері дизайну українською та іноземною мовами, розуміння іншомовних наукових текстів.</p> <p>СК4. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері дизайну та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство під час їх реалізації.</p> <p>СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері дизайну, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку дизайну.</p> <p>СК6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері дизайну і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з дизайну, отримання нових знань та здійснення інновацій.</p> <p>РН2. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та прикладних досліджень проблем дизайну, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.</p> <p>РН3. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН4. Планувати і виконувати теоретичні дослідження у сфері дизайну та з дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасного інструментарію та дотриманням норм професійної та академічної етики.</p> <p>РН5. Розуміти загальні принципи та методи дизайну, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері дизайну та у викладацькій практиці.</p> <p>РН6. Використовувати сучасні програмні продукти для пошуку, обробки, аналізу, репрезентації наукової інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН7. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми дизайну державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p>

	<p>PH8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми дизайну з врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.</p> <p>PH9. Складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері дизайну.</p> <p>PH10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері дизайну, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.</p> <p>PH11. Організовувати колективну наукову діяльність та керувати дослідницьким колективом.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Професорсько-викладацький склад відповідає кадровим вимогам чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти. Частка тих науково-педагогічних працівників, хто має науковий ступінь та/або вчене звання — 100%; частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора — 55,55%
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Лекційні аудиторії із мультимедійним обладнанням. Лабораторії та майстерні за фахом.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	На офіційному сайті ХДАДМ в розділі «Аспірантура» розміщено: освітню програму, навчально-методичне забезпечення включно з силабусами освітніх компонент, а також всю необхідну інформацію для аспірантів та абітурієнтів. Бібліотечний ресурс: інформаційне та наочне забезпечення навчального процесу рідкісними виданнями; читальний зал підключено до мережі Інтернет.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	За наявністю угод
Міжнародна кредитна мобільність	Відповідно до укладених договорів
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

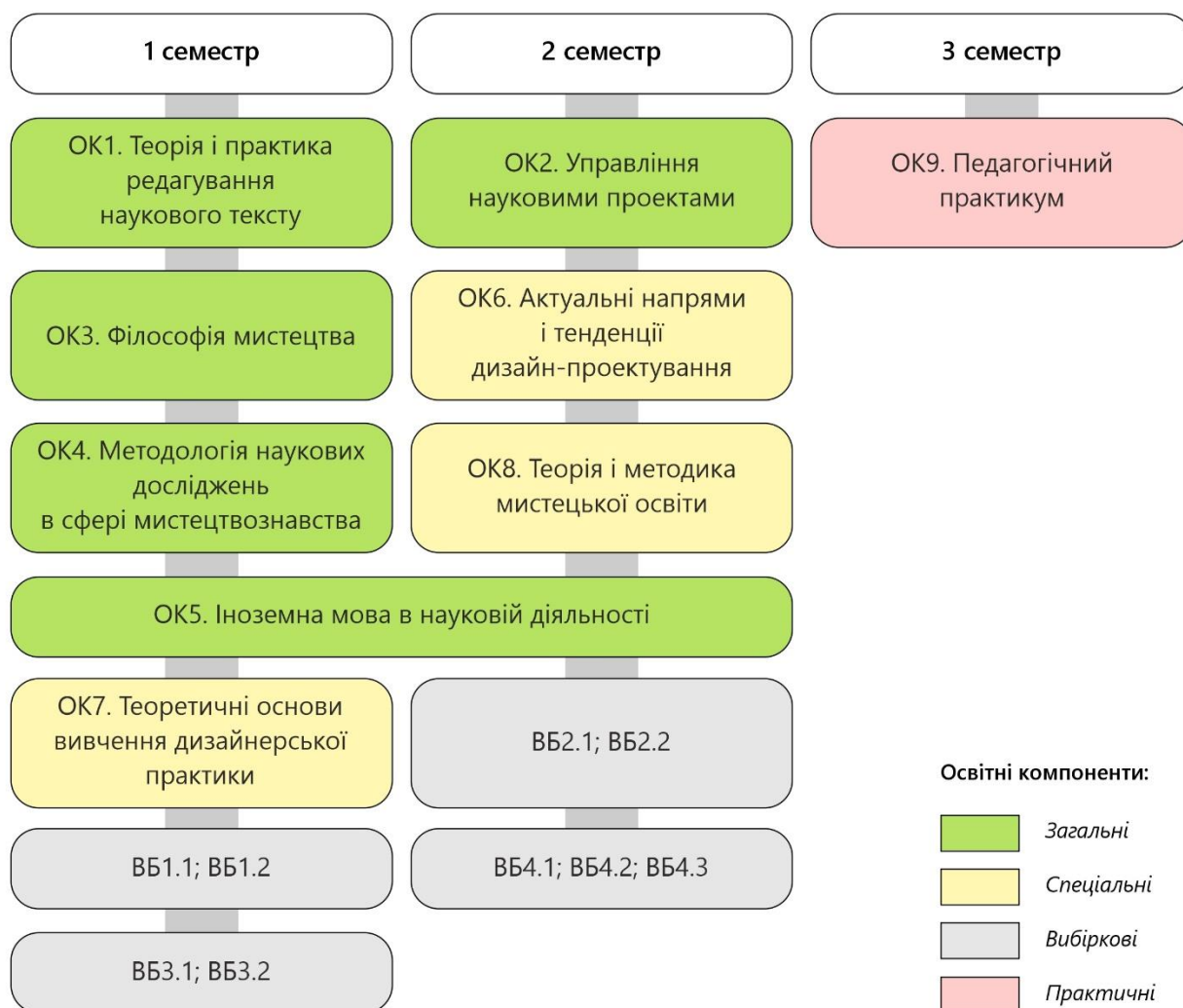
2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП			
<i>Загальні навчальні складові</i>			
OK1	Теорія і практика редагування наукового тексту	3	залік
OK2	Управління науковими проектами	3	залік
OK3	Філософія мистецтва	3	іспит
OK4	Методологія наукових досліджень в сфері мистецтвознавства	3	залік
OK5	Іноземна мова в науковій діяльності	6	іспит
<i>Спеціальні навчальні складові</i>			
OK6	Актуальні напрями і тенденції дизайн-проекткування	3	диф.залік
OK7	Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики	3	іспит

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
OK8	Теорія і методика мистецької освіти	3	залік
	Практична підготовка		
OK9	Педагогічний практикум	3	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		30	
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОНП			
ВБ 1.1	Мистецтво в контексті сучасного культурного процесу	3	залік
ВБ 1.2	Теорія і практика культурологічного моделювання	3	залік
ВБ 2.1	Культура наукової мови	3	залік
ВБ 2.2	Історія педагогіки	3	залік
ВБ 3.1	Організація наукової діяльності	3	залік
ВБ 3.2	Проектно-грантова діяльність	3	залік
ВБ 4.1	Естетичні проблеми дизайну	3	диф.залік
ВБ 4.2	Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій	3	диф.залік
ВБ 4.3	Актуальні проблеми предметно-середовищного дизайну	3	диф.залік
Загальний обсяг вибіркового компоненту ГД		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		42	

2.2. Структурно-логічна схема компонентів ОНП

2.3. Структура науково-дослідницької роботи аспіранта*

Наукова складова підготовки доктора філософії	Освітня складова підготовки
I рік	
<i>Перше півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Подання заявки на тему дисертаційного дослідження 2. Затвердження теми дисертаційного дослідження 3. Збір матеріалу за темою дослідження 4. Визначення актуальності предмету, об'єкту дослідження, обрання методів та формування структури дисертації 5. Написання плану-проекту дисертації 6. Звіт 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відвідування аудиторних занять 2. Складання екзаменаційно-залікової сесії
<i>Друге півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз науково-теоретичних досліджень та фахової літератури 2. Збір матеріалу за темою дослідження 3. Апробації результатів дослідження на наукових конференціях 4. Звіт 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відвідування аудиторних занять 2. Складання екзаменаційно-залікової сесії
II рік	
<i>Третє півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз інформаційних джерел та наукової літератури і написання першого розділу 2. Збір матеріалу за темою дослідження 3. Апробації результатів дослідження на наукових конференціях, збір матеріалу до статті 4. Звіт 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проходження педагогічного практикуму. 2. Складання заліку з педагогічного практикуму.
<i>Четверте півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завершення роботи над першим розділом. 2. Узагальнення методології дослідження. 3. Збір та аналіз матеріалу за темою дослідження. 4. Публікації у фахових виданнях, затвердженнях МОН України. 5. Апробації результатів дослідження на наукових конференціях. 6. Звіт. 	
III рік	
<i>П'яте півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота над структурними розділами дисертаційного дослідження. 2. Робота над додатками дисертаційного дослідження. 3. Публікації у фахових виданнях, затвердженнях МОН України або закордонних фахових наукових виданнях, зокрема, що включені до міжнародних наукометричних баз цитування Scopus/WOS. 4. Апробації результатів дослідження на наукових конференціях. 5. Звіт. 	
<i>Шосте півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота над структурними розділами дисертаційного дослідження. 2. Робота над додатками дисертаційного дослідження. 3. Публікації у фахових виданнях, затвердженнях МОН України. 4. Апробації результатів дослідження на наукових конференціях. 5. Звіт. 	
IV рік	

Наукова складова підготовки доктора філософії	Освітня складова підготовки
<i>Сьоме півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завершення роботи над розділами та загальними висновками дисертаційної роботи. 2. Оформлення результатів дослідження відповідно до сучасних вимог. 3. Підготовка презентації дисертаційної роботи. 5. Розгляд роботи на розширеному засіданні випускової кафедри 6. Коригування тексту дисертації згідно з зауваженнями розширеного засідання випускової кафедри. 7. Отримання висновку від сертифікованої системи щодо відсутності фактів плагіату. 8. Отримання висновку наукового керівника. 9. Подання заявки щодо проведення експертизи наукової роботи та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. 9. Звіт. 	
<i>Восьме півріччя</i>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Подання заявки щодо отримання академічної довідки про виконання плану ОНП. 2. У разі необхідності повторне проведення експертизи наукової роботи та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. 3. Здійснення процедури захисту дисертаційної роботи 	

* За погодженням із рішенням наукового керівника, структура науково-дослідницької роботи аспіранта може зазнати певних змін в залежності від індивідуальної траєкторії його підготовки.

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої-наукової програми «Дизайн» зі спеціальності 022 Дизайн проводиться у формі публічного захисту дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері дизайну або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Дисертація має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти.

Дисертація має відповідати вимогам, встановленим законодавством.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ВБ 1.1	ВБ 1.2	ВБ 2.1	ВБ 2.2	ВБ 3.1	ВБ 3.2	ВБ 4.1	ВБ 4.2	ВБ 4.3
ЗК1			+	+		+												
ЗК2		+		+										+	+			
ЗК3					+							+	+		+			
ЗК4			+	+						+	+					+	+	+
СК1	+	+		+			+									+	+	+
СК2		+		+			+							+	+	+	+	+
СК3	+				+							+	+					
СК4		+				+								+	+			
СК5						+	+									+	+	+
СК6								+	+			+	+					

6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньо-наукової програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ВБ 1.1	ВБ 1.2	ВБ 2.1	ВБ 2.2	ВБ 3.1	ВБ 3.2	ВБ 4.1	ВБ 4.2	ВБ 4.3
РН 1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН 2	+	+	+	+		+	+											
РН 3	+	+	+	+	+	+	+			+	+							
РН 4	+	+	+	+		+	+									+	+	+
РН 5	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+			+	+	+
РН 6	+	+	+	+		+	+	+	+									
РН 7	+	+		+	+		+	+	+			+						
РН 8		+	+	+	+	+								+	+			
РН 9	+				+									+	+			
РН 10			+	+				+	+	+	+	+	+					
РН 11		+		+	+							+	+	+	+			